

Зоя Денисенко, Тетяна Гаврилова

*Світлій пам'яті
Ганни Казимирівни Пашис –
учителя й наставника
(уродженки с. Великі Канівці) – присвячуємо*

МІКРОТОПОНІМИ В ГОВІРЦІ СЕЛА ВЕЛИКІ КАНІВЦІ ЧОРНОБАЇВСЬКОГО Р-НУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛ. (ФРАГМЕНТ “СЛОВНИКА МІКРОТОПОНІМІЇ ЧЕРКАЩИНИ”)

Статтю присвячено актуальній лексикографічній проблемі – укладанню словника мікротопонімії як ономастико-діалектологічної праці, визначено його теоретичні засади, а також подано фрагмент цього словника, матеріали для якого зібрані в говірці с. Великі Канівці Черкаської обл.

Ключові слова: топоніми, мікротопоніми (анойконіми), ономи, говірка.

Лексична система живого мовлення як обов'язковий компонент містить мікротопонімію, яка, з одного боку, є продуктом породження говірки, а з іншого, – репрезентантом її особливостей. Упродовж віків топоніми акумулювали важливу лінгвістичну, фізико-географічну, історичну, етнічну, соціальну, культурну інформацію, тому вони завжди привертали до себе увагу й науковців, і пересічних громадян. Праці ономастологів останніх років засвідчують зосередженість учених на питаннях регіональної топонімії, зумовлену передовсім переглядом існуючих поглядів на живомовне коріння літературної мови та зміною принципів підходу до вивчення діалектних явищ.

“Кількісна невизначеність, специфіка значення і формальне розмаїття топонімів (особливо мікротопонімів) зумовили їхній особливий статус у лексичній системі мови та в лексикографічній практиці [16, с. 116]. Звичайно, топонімічні словники можуть бути різноманітними залежно від мети, фактажу та особливостей його представлення, оформлення тощо. Особливе місце в лексикографічній роботі з ономастики посідають словники мікротопонімів. Ця своєрідність, на нашу думку, зумовлена такими рисами мікротопонімії: 1) високим ступенем близькості анойконімів до місцевої говірки; 2) якщо досить велика частина топонімів відома широкому загалу, то місцеві географічні назви знають головним чином лише носії говірки; 3) топоніми досить широко функціонують у різних сферах життя (а отже, у багатьох мовних стилях), анойконіми натомість обмежені окремим населеним пунктом, й однією говіркою; 4) на відміну від найменувань великих чи відомих географічних об'єктів, які потрапляли до етимологічних, орфографічних, енциклопедичних та інших словників, мікротопоніми позбавлені цього; 5) на відміну від топонімів, місцеві географічні назви в основному генетично одномовні; 6) значна частина мікротопонімів етимологічно “прозора”; 7) місцеві географічні ономи більш динамічні супроти топонімів; 8) у мікротопонімії досить високий ступінь конотативної маркованості тощо.

Ці та інші фактори зумовлюють специфічність словників мікротопонімів з-поміж загалу спеціальних ономастичних.

Потребу збирання й лексикографізації місцевих географічних назв актуалізовано у зв'язку з необхідністю укладання фундаментального етимологічного тезауруса топонімів України. На сьогодні ж є лише окремі регіональні або хронологічно обмежені словники географічних найменувань. Так, наприкінці 40-их років минулого століття з'являється лексикографічна праця З. Штібера “Топономастика Лемківщини» (1948–1949 рр.), у 50-і – “Географічні назви Гуцульщини” С. Грабця (1950 р.). Значно пліднішими на появу топонімічних словників та інших праць стали 60-і роки. Це дисертації К. Галаса [11], Є. Черняхівської [30], дослідження Ю. Карпенка “Топонімія центральних районів Чернівецької області” [16], О. Стрижака – “Назви річок Запоріжжя і Херсонщини” [28] та ін. У 70-і роки побачили світ праці О. Купчинського [18], Ю. Карпенка [15], В. Лободи [20], “Словник гідронімів України” (авторський колектив А. Непокупний, О. Стрижак, К. Цілуйко) [26]; за редакцією О. Стрижака видано “Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі” [13], Л. Масенко – “Гідронімія Східного Поділля” [23]. Далі з'являються праці В. Шульгача [34], В. Лучика – “Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межиріччя” [21]. Ойконімію Карпат репрезентують праці М. Худаша [30; 31], побачила світ низка праць Д. Бучка, який студіює топонімію Прикарпаття [2; 3; 4; 5]. Цьому самому регіону присвячено праці М. Габорака [7; 8; 9].

К. Галас видав “Словник українських топонімів Закарпаття” [10], О. Михальчук захистив дисертацію “Мікротопонімія Підгір’я” [24], походження ойконімів Рівненщини дослідив Я. Пура [25], мікротопонімію Чернівецької області – І. Чеховський [33], Поділля – М. Торчинський [29].

Останнім часом як додатки до дисертацій укладають етимологічні словники В. Котович [17], І. Гонца [12], Н. І. Лісняк [19], Н. Сокіл [27] та ін.

Значним досягненням у справі лексикографізації топонімії України стали також праці І. Желізняк – “Словник мікрогідронімів України” [14], Г. Аркушина – “Словник мікротопонімів та мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель” [1], М. Габорака – “Назви поселень Івано-Франківщини” [6] та ін.

Незважаючи на зібраний великий топонімічний фактаж і значну наукову вартість зазначених вище та інших праць, поза увагою лінгвістів залишається ще величезна кількість мікротопонімів з різних теренів України, серед яких – і Черкащина. Системний аналіз місцевих топонімів цього краю ще не набув цілісного наукового підходу. Підґрунтям для різноаспектних наукових розвідок має стати фронтально зібраний ономастичний матеріал і його лексикографічна фіксація. Це започаткували автори статті (зібрано мікротопонімію з 160 населених пунктів Черкаської обл. і здійснено спробу укладання своєрідного словника).

Як відомо, більшість топонімічних словників є етимологічними. Підґрунтям укладеного нами (фрагмент якого запропоновано в статті) є народна етимологія. Народне тлумачення власних назв, легенди репрезентують живомовні засади номінації, засвідчують спостережливість, кмітливість, почуття гумору мешканців. Народна етимологія нерідко має “раціональне зерно”, що сприяє науковим розвідкам походження онома. До того ж як атрибут живого мовлення місцеві географічні найменування марковані рисами говірки на всіх мовних рівнях, насамперед – на лексичному й семантичному та фонетичному. Серед них, наприклад, типові для жителів Великих Канівців лексеми *гребля* в значенні не лише “загата на річці”, але й “дорога на насипу”, *грядка* “город”, *луг* “пасовище”, *царина* “центр села”, *соша* “дорога, вимощена каменями”, *поляна* “галявина в лісі” тощо. Щодо звукових особливостей, то трапляється відсутність чергування /o/, /e/ з /i/ [мос'ток], [до'рожка], [брод], [горка], вживання прийменника (префікса) *од*, наприклад: [од'ха'ти], [од'й'ди], [од'по'чити]; наближення у вимові наголошеного /a/ до /o/ ([к'л'а'дка], [ста'рц'а]); іноді має місце рефлекс *z [°] в [e], наприклад: [место], [не'сок]; наявність “середнього” /л/, наприклад: [м'іл'ина], [г'л'ина]; пом'якшення шиплячих, особливо перед [a] на зразок [ч'асом], [б'і'ж'ат'] та ін.

Морфологічними регіоналізмами є форми на зразок *робе*, *носе*, *ходе*.

Своєрідні деякі синтаксичні конструкції, напр., *у беризі* (а не *на беризі*); *плаття до короткого рукава*, а не *з короткими рукавами* тощо. Ці та інші говіркові риси маркують як апелюючи, так й ономи. Це знайшло відбиття в “Словнику мікротопонімії Черкащини”, що являє собою своєрідну ономастико-діалектологічну працю.

Збір місцевої топонімії буде продовжено, що зумовлює перспективу подальшої її лексикографізації.

Берег, -а – берег ріки

[Бериг]: [у нас н'йа'к ни назива'ють' /ка'жут' просто Бериг / н'і'ти у'бериг //]

Березовий, -ого – гай

[Бирезовий]: [там ростут' са'м і бирези // ви'л'ик і вже //]

Болото, -а – болото

[Бо'л'ото]: [просто ка'жут' Бол'ото / бо во'но в на'с од'не //]

Бреусівщина, -и – куток села

[Бри'с'івщина]: [там живе ба'га'то л'удей на пр'ізвищ'е Бреус //]

Бубировка, -и – канава

[Бубировка] (див. к. Бубировка)

Буберовка, -и; Бубировка, -и – куток села

[Бубировка]: а) [то'му шо та'м бу'л'о ба'га'то боб'р'ів //]; б) [бо та'м ка'на'ва Буби'ровка / де вод'ац':а буби'р'і //]

Великі Канівці, -их, -ів; (Канівці, -ів, -Ø) – село

[Ви'л'ик'і Кан'івц'і], [Кан'івц'і]: а) [кол'ис' / кол'и бу'л'и кр'іпа'ки / во'ни т'і'ка'л'и од сво'їх па'н'ів / і раз утик'л'о дв'і групи л'удей з Ка'н'іва // йа'к по'ч'ал'и сил'иц':а на л'івому бериз'і Д'н'і'пра // ц'і дв'і групи посл'ил'и'с'а / од'н'і посл'ил'и'с'а і по'ч'ал'и назива'ц':а Ви'л'ик'і Кан'івц'і / а друг'і / Мал'і Кан'івц'і / то'го шо в од'н'ій груп'і бу'л'о б'іл'ше л'удей / чим в друг'ій //]; б) [йа'к турки

напа́р'и на украї́н'с'ку земл'у / шо сп'рава од Д'н'іпа́р' / то л'уди т'ікал'и за Д'н'іпа́р' / на л'івий
 бе́риг / шоб ур'атува́ч':а од ша́бл'і // ти́рисил'ен'ц'і з Ка́рн'ива та найб'лі́жчих с'іл'і о́с'іл'і на
 сти́па́х ірк'л'і́йівс'кої со́т'ні / кол'о р'іч'ки Ірк'л'і́й // одне по́сел'ин':а во́ни назва́л'и Ви́л'іки́ми
 / а дру́ге / Ма́л'іми Ка́н'ів'ц'а́ми //

Глиняний, -ого – кар'єр

[Гл'ін'аний]: [бо там г'л'ину би́рут' / ту́ди со́ш'а́ йде //]

Дамба, -и – пляж

[Да́мба]: [в'ін роз'м'ішчиний кол'о да́мби //]

Дитячий, -ого – пляж

[Дит'а́чий]: [на йо́го бе́риз'і побу́дований май'данчик д'л'а д'ітей //]

Долина пролісків – долина

[До́лина про́л'іск'ів]: [бо та́м вис'но́у с'т'іки про́л'іск'ів //]

Долина цвіткова – долина

[До́лина ц'ві́ткова]: [та́м кол'ис' рос'л'о ба́гато к'віток / про́л'іск'ів / пі́дс'н'іжників /
 пе́рвоц'ві́ту //]

Дубівка, -и – куток

[Дуб'і́вка]: [бо та́м рос'л'и і до ц'ого вре́м'я рос'тут' ста́р'і дуби //]

Дубовий, -ого – гай

[Дубовий]: [там ба́гато дуб'ів ста́рих / та́йе й'ін'ш'і ди́рева //]

Ємцівка, -и – куток

[Йе́мц'і́вка]: [а та́м жи́л'и ти́рива́жно л'уди на п'р'ізви́ще Йе́миц' //]

Житомирська, -ої – вулиця

[Жи́томир'с'ка]: [п'іс'л'а чо́рн'обил'с'кої ава́р'ії с'уди ти́рисил'і́л'ос' ба́гато жи́тил'ів
 Жи́томир'с'кої обл'ас'т'і //]

За Баньою – поле

[За Ба́н'о́ю]: [за ба́н'о́ю нашо́ю то́же́йе по́ле / то та́к і ка́жут' / по́ле За Ба́н'о́ю //]

За Канторою – чагарник

[За Канто́рою]: [та́к на йо́го й'ка́жут' / чага́рник За Ка́нто́рою //]

За Кладовищем – поле

[За Кла́дови́щем]: [ни за Ци́тра́л'нім / а за ху́т'ірс'кі́м кла́дови́щем //]

За Мовчанкою – пасовище

[За Мовча́нкою]: [на то́му лу́гу жи́ве ба́ба / на п'р'ізв'іск'о́ Мовча́нка / па́сут' за й'ї́
 ха́то́ю //]

Зміїний, -ого – яр

[Змі́йний]: [в'н'ому́ вод'ац':а ву́ж'і й'га́д'уки //]

Ірклійка, -и – ріка

[Ірк'л'і́йка]: [так з'в'ут' р'іч'ку / бо во́на́ прот'іка́є і бі́л'а сил'а́ Ірк'л'і́й / шо на́ходи́ч':а
 ни́дал'е́ко од на́шого сил'а́ Ка́н'іве́ц' //]

Канава, -и – канава

[Кана́ва]: [п'росто та́к і ка́жут' Ка́на́ва //]

Канівецький, -ого – ліс

[Кан'іве́ц'к'ий]: [роз'м'ішчиний м'іж Ма́л'іми і Ви́л'іки́ми Ка́н'ів'ц'а́ми //]

Колодязь, -я – криниця

[Кол'од'а́з']: [ни́ма́є дру́гих / то ка́жут' п'росто Ко́лод'а́з' //]

Коло Катлаванів – поле

[Кол'о́ Катла́ван'ів]: [то́му шо зна́ходи́ч':а кол'о́ бо́чок //]

Коло Клубу – місце святкування

[Кол'о́ Кл'убу]: [л'уди зби́ра́ю́ц':а й'за́раз / кол'и́ й'а́ке с'ва́то / чи й'та́к //]

Коло Річки – пагорб

[Кол'о́ Р'іч'ки]: [ко́ло р'іч'ки бе́риг та́кий ви́сокий //]

Коло Старого млина – місце святкування

[Кол'о́ Ста́рого млі́на]: [і ра́н'іше шче́ та́м зби́ра́л'ис'а мо́лод'і́ / то й'за́раз при́ход'ат' на
 гу́л'а́нку //]

Коло Тіра – поле

[Кол'о́ Т'іра]: [то́ нив'і́ке по́ле / де т'і́р //]

Коло Церкви – неофіційна зупинка громадського транспорту

[Жол'о Церкви]: [ц'ерква у на'с'їє і ба'га'то п'рос'ат' зупи'нити Жол'о Церкви / у п'разники най'б'їл'ше //]

Комсомольський, -ого – куток села

[Комсо'мол'с'кий]: [то'му шо там ран'їше жи'л'о ба'га'то мол'о'дих комсо'мол'ц'їв //]

Комсомольське, -ого – поле

[Комсо'мол'с'ке]: [та'к ка'жут' / то'му шо зна'ходиц'а на кут'ку Комсо'мол'с'кому //]

Крайнє, -ого – поле

[Кра'їн'є]: [бо во'но на кра'їу си'л'а' //]

Лоліне, -ого – поле

[Л'ол'їне]: [ї'ю'го в'л'а'сник / х'вермир Рома'ненко / ї'а'кий ма'їє с'їл'с'ке п'р'їзвис'ко Л'ол'а //]

Мельниківська, -ої – лісосмуга

[Мил'ни'к'їв'с'ка]: [во'на кол'о си'л'а' Мел'ники //]

Могила капітану Калініну – могила

[Мо'гил'а кап'їта'ну Кал'їн'їну]: [тут по'хований кап'їта'н Кал'їн'їн / ї'а'кий захиш'ч'а'в на'ше си'л'о у в'ї'їну і п'їд'їр'ва'с'а на м'їн'ї //]

Молодий, -ого – сад

[Мол'одий]: [бо та'м ростут' мол'о'д'ї ди'рева //]

Молодіжна, -ої – вул.

[Мол'од'їжна]: [та'к з'вец'а / бо та'м жи'л'а' са'ма' мол'од' //]

На Болоті – городи

[На Бол'от'ї]: [На Бол'от'ї з'р'а'дки / це за си'л'ом / де бол'ото //]

На Буберовці – городи

[На Буби'ровц'ї]: [це з'р'а'дки на то'му кут'ку / на Буби'ровц'ї //]

На Вербівці – місце водопою

[На Вир'б'ївц'ї]: [та'м нав'кол'о ростут' верби //]

На Насосній – городи

[На На'сос'н'їй]: [з'р'а'дки ї'ак'ра'з кол'о на'сосної с'та'н'ц'її //]

На Углі – неофіційна зупинка громадського транспорту

[На Уг'л'ї]: [На Уг'л'ї / то ї'ак'ра'з на пово'рот'ї //]

Нільгівка, -и – куток села

[Н'їл'г'ївка]: [бо та'м кол'їс' жив кур'кул' Н'їл'га //]

Нільгівське, -ого – кладовище

[Н'їл'г'їв'с'ке]: [бо хо'ва'їут' на кут'ку Н'їл'г'ївка //]

Партизанський, -ого – рів

[Парти'за'н'с'кий]: [в'ї'їну в'н'ому хо'ва'л'їс' парти'за'ни //]

Рябошлики, -ів – куток села

[Р'абош'л'їки]: [о'та'к ка'жут' / може / то'му / шо та'м жи'л'о ба'га'то с'ї'мей з хва'мил'їїє'їу Р'абош'л'їк // а може / шо та'м жи'л'ї са'м'ї р'а'б'ї л'уди //]

Рябошлицьке, -ого – кладовище

[Р'абош'л'їц'ке]: [бо во'но на Р'абош'л'їках / на то'му кут'ку //]

Скакуни, -ів – куток села

[Скаку'ни]: [ї'є вер'їїа / шо Скаку'ни / то'му шо та'м кол'їс' бу'л'а ко'н'уш'на / і бу'л'о ба'га'то ко'ней / за'рних ко'ней // ї'їх назива'л'ї скаку'ни / а ше ка'жут' / шо жив на то'му кут'ку чол'о'в'їк / ї'а'кий був ма'їстром на вс'ї р'уки на п'р'їзвїшче Ска'кун //]

Слави – площа

[Сл'ави]: [бо на н'її зна'ходиц'а об'їл'їск Сл'а'ви і мо'гил'а кап'їта'на Кал'їн'їна //]

Спортивна, -ої – вулиця

[Спортивна]: [бо та'м по'строїл'ї в'їл'їкий стад'їон //]

Старий, -ого – сад

[Старий]: [то'му шчо та'м ростут' стар'ї ди'рева //]

Тополина, -ої – балка

[Топол'їна]: [бо в н'її ростут' то'пол'ї //]

У Саду – місце випасання худоби

[У Са'ду]: [луг У Са'ду / та'м зим'л'а за'рна / то ї тра'ва хо'роша //]

Хами, -ів – хутір

[Ха'ми]: [бо жи'л'ї кол'їс' тут батра'ки на'на Іва'нова / на них ка'за'л'ї ха'ми //]

Хутір, -а – куток села

[Хут'ір]: [т^ак з'вец':а / бо т^ам бул'и ра'н'ше хуто'ри //]

Центральна, -ої – вулиця

[Цинт'рал'на]: [т^ак з'вец':а / бо на'ходиц':а в 'центр'і сил'а' //]

Центральна, -ої – неофіційна зупинка громадського транспорту

[Цинт'рал'на]: [бо в 'центр'і сил'а' / і т^ам най'б'іл'ше с'ходе //]

Центральна, -ої – площа

[Цинт'рал'на]: [Цинт'рал'на / бо це 'царина сил'а //]

Центральне, -ого – кладовище

[Цинт'рал'не]: [бо зна'ходиц':а в 'центир'і / на 'царин'і / то й 'ка'жут' / Цинт'рал'не кл'а'довище //]

Церковна, -ої – криниця

[Цир'ковна]: [во'на 'кол'о 'церкви / на Во'дохришч'а 'кол'о 'нейі с' 'в'ат'ат' 'воду //]

Шовковички, -ої – пасовище

[Шовкович'ки]: [л'уг м'іж шов'ковиц'ами // д'ітво'р^а 'л'убит' туди го'нит' / кол'и шов'ковиц'і нос' 'н'іют' //]

ЛІТЕРАТУРА

1. Аркушин Г. Словник мікротопонімів та мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель / Г. Аркушин. – Луцьк : Вежа, 2006. – Т. 1. А–К. – 408 с.
2. Бучко Д. Взаємодія офіційних і народнорозмовних варіантів у топонімії Прикарпаття / Д. Бучко // Науково-технічна революція і сучасні проблеми розвитку лексики української народнорозмовної мови. – Ужгород, 1989. – С. 24–31.
3. Бучко Д. Назви найдавніших поселень Тернопільщини / Д. Бучко // Наукові записки ТДПУ – Тернопіль, 1999. – Мовознавство. – Вип. 1. – С. 32–42.
4. Бучко Д. Ойконімія Покуття : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – / Чернівецький університет ім. Ю. Федьковича / Д. Бучко. – Чернівці, 1992. – 20 с.
5. Бучко Д. Походження назв населених пунктів Покуття / Д. Бучко. – Львів : Світ, 1990. – 143 с.
6. Габорах М. Назви гір Івано-Франківщини : Словник-довідник / М. Габорах. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2005. – 351 с.
7. Габорах М. Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля) : Історико-етимологічний словник / М. Габорах. – Івано-Франківськ : ОП УПО; Снятин : ПрутПринт, 2007. – 200 с.
8. Габорах М. Ойконіми Прикарпаття, мотивовані відкомполітними особовими іменами / М. Габорах // Студії з ономастики та етимології. – К., 2007. – С. 58–71.
9. Габорах М. Семантико-словотвірні типи ойконімів Прикарпаття (XII–XX ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / М. Габорах. – Івано-Франківськ, 1999. – 20 с.
10. Галас К. Словник українських топонімів Закарпаття / К. Галас // Українська мова на Закарпатті у минулому і сьогодні : Матеріали науково-практичної конференції. – Ужгород, 1993. – С. 108–114.
11. Галас К. Топоніміка Закарпатської області (названня населених пунктів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / К. Галас. – Ужгород, 1960. – 15 с.
12. Гонца І. Ойконіми Черкащини : автореф. дис. ... канд. філол. наук. / І. Гонца. – Умань, 2006. – 20 с.
13. Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі / Відп. ред. О. С. Стрижак. – К. : Наукова думка, 1985. – 254 с.
14. Желєзняк І. Словник мікрогідронімів України: Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина [Уклад. І. М. Желєзняк та ін.; Під ред. О. Т. Карпенко]. – К. : Обереги, 2004. – 448 с.
15. Карпенко Ю. О. Топонімія Буковини / Ю. О. Карпенко. – К. : Наукова думка, 1973. – 238 с.
16. Карпенко Ю. Топонімія центральних районів Чернівецької області : Конспект лекцій / Ю. Карпенко. – Чернівці, 1965. – 76 с.
17. Котович В. В. Ойконімія Опілля XII–XX ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук / В. В. Котович. – Дрогобич, 2000. – 20 с.
18. Купчинський О. А. Двочленні географічні назви України на *'ь (Матеріали до українського топонімічного словника) / О. А. Купчинський // Питання історії української мови– К. : Наукова думка, 1970. – С. 101–129.
19. Лісняк Н. І. Мікротопоніми Західного Поділля : автореф. канд. ... філол. наук / Н. І. Лісняк. – Ужгород, 2004. – 22 с.
20. Лобода В. В. Топонімія Дніпро-Бузького межириччя / В. В. Лобода. – К. : Вища школа, 1976. – 231 с.
21. Лучик В. В. Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межириччя / В. В. Лучик. – Кіровоград : Кіровоградський державний педуніверситет ім. В. К. Винниченка, 1996. – 235 с.
22. Лучик В. В. До питання про укладання "Короткого етимологічного словника топонімів України" / В. В. Лучик // Studia slovakistica – Ужгород : Видавництво Олександра Гаркуші, 2009. – Вип. 10. – С. 115–122.
23. Масенко Л. Гідронімія Східного Поділля / Л. Масенко. – К. : Наукова думка, 1979. – 195 с.

24. Михальчук О. Мікротопонімія Підгір'я : автореф. дис. ... канд. філол. наук / О. Михальчук. – К., 1998. – 20 с.
25. Пура Я. Походження територіальних мікрооб'єктів Рівненщини / Я. Пура. – Рівне, 1990. – 209 с.
26. Словник гідронімів України / Ред. колегія : А. П. Непокупний, О. С. Стрижак, К. К. Цілуйко / А. П. Непокупний. – К. : Наукова думка, 1979. – 435 с.
27. Сокіл Н. В. Мікротопонімія Сокалівщини : автореф. канд. ... філол. наук / Н. В. Сокіл. – Львів, 2008. – 20 с.
28. Стрижак О. С. Назви річок Запоріжжя і Херсонщини / О. С. Стрижак. – К. : Наукова думка, 1967. – 127 с.
29. Торчинський М. Ойконімія Південно-Західного Поділля : автореф. дис... канд. філол. наук / М. Торчинський. – К., 1993. – 20 с.
30. Худаш М., Демчик М. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімії утворення) / М. Худаш. – К. : Наукова думка, 1991. – 267 с.
31. Худаш М., Демчик М. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів. Утворення від слов'янських автохтонних власних імен / М. Худаш. – К. : Наукова думка, 1995. – 361 с.
32. Черняхівська Є. Топонімія Львівщини : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Є. Черняхівська. – Львів, 1966. – 20 с.
33. Чеховський І. Мікротопонімія Чернівецької області в історичному аспекті (утворення на базі народної географічної термінології) : автореф. дис. ... канд. істор. наук / І. Чеховський. – Чернівці, 1996. – 24 с.
34. Шульгач В. Гідронімія бас. Стиру як джерело реконструкції деяких географічних термінів / В. Шульгач // Мовознавство. – 1989. – № 5. – С. 48–55.

Zoya Denysenko, Tetyana Gavrylova

***Microtoponyms in the dialect of Velyky Kanivtsy village of Chornobay district Cherkassy region
(the entry to "Cherkassy region microtoponymy dictionary")***

The article is devoted to an important lexicography problem – compiling the microtoponymy dictionary as an onomastic-dialectologic work, its theoretic basis being outlined. A fragment of the dictionary is given demonstrating the dialect of Velyky Kanivtsy village in Cherkassy region.

Key words: toponyms, microtoponyms (anoikonims), onomastic units, dialect.

Любов Білінська

СЛОВ'ЯНСЬКІ ІМЕНА ВІДАПЕЛЯТИВНОГО ПОХОДЖЕННЯ В МІКРОТОПОНІМІЇ ПОКУТТЯ

У статті розглянуто мікротопоніми Покуття, в основах яких вжито слов'янські відапелятивні імена, проаналізовано продуктивність різних груп таких імен у творенні анойконімів краю.

Ключові слова: слов'янське відапелятивне ім'я, апелятив, мікротопонім.

Покуття – це історико-етнографічний регіон України, який розташований у межах Івано-Франківської області (територія сучасних Городенківського, Коломийського, Надвірнянського, Тисменицького, Тлумацького та Снятинського й частини Богородчанського районів). Названий регіон був предметом уваги насамперед дослідників історії, етнографії, діалектології. Вивченню ойконімів цього регіону присвятив окрему монографію Д. Бучко «Походження назв населених пунктів Покуття» (Львів, 1990). Гідронімію та оронімію цієї території у складі Івано-Франківщини досліджував М. Габорака, автор робіт «Гідронімія Івано-Франківщини. Словник-довідник» (Снятин: ПрутПринт, 2003) та «Назви гір Івано-Франківщини. Словник-довідник» (Івано-Франківськ: Місто НВ, 2005). Антропонімію цього ж регіону вивчає Н. Вирста.

Актуальним залишається також лінгвістичний аналіз мікротопонімії визначеного регіону, зважаючи на те, що комплексне вивчення конкретної території буде неповним без дослідження місцевого топонімікону, який виразно відображає релевантні особливості говірок, специфіку рельєфу, історію заселення краю, традиційну духовну та матеріальну культуру населення, зв'язки з іншими етносами.